

PROGRAM POLITIČKE STRANKE BLOK ZA HRVATSKU

(usvojen na Osnivačkom saboru, 9. studenoga 2019.)

1. BLOK ZA HRVATSKU (u daljnjem tekstu: BLOK) politička je stranka izrasla na starčevićanskim tradicijama kao jasno definiranom i prepoznatljivom nacionalno-političkom izrazu prirodnoga i povijesnog prava hrvatskog naroda na vlastitu neovisnu i suverenu državu koja je nužni okvir slobode i prava svakoga Hrvata i svakog stanovnika Hrvatske. Te vrijednosti dijeli i hrvatsko iseljeničtvo, dio našeg naroda koji je povijesnim burama i nevoljama prognan ili je iselio iz Hrvatske, ali nije prestao misliti na nju, baš kao što ni autentična Hrvatska nije prestala misliti na nj i priželjkivati njegov povratak.
2. Ista politička i nacionalna prava i iste slobode BLOK traži za Hrvate u Bosni i Hercegovini koja je država i hrvatskog naroda. BLOK podupire stabilnost i cjelovitost Bosne i Hercegovine kao države u kojoj su zajamčeni suverenost, konstitutivnost i nacionalna prava Hrvata kao naroda jednakopravnog s ostala dva konstitutivna naroda. Skrbeci o interesima Hrvata u Bosni i Hercegovini, BLOK će skrbiti i o interesima hrvatskog naroda u cjelini i interesima Republike Hrvatske. Kao članica Europske unije, Hrvatska ima razloga i interesa priželjkivati i podupirati približavanje i konačno uključivanje BiH u Europsku uniju kao zajednicu slobodnih europskih naroda i neovisnih država.
3. Za hrvatske manjine u drugim državama BLOK traži prava i zaštitu koju u Republici Hrvatskoj uživaju ovdašnje nacionalne manjine. Posebno upozorava na težak položaj hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji, pa i u Crnoj Gori. Osobito u Srbiji Hrvatima prijeti nestanak, pa će se BLOK zauzeti za njihova ljudska i nacionalna prava i kulturnu autonomiju, odnosno uopće za popravljivanje njihova položaja, između ostaloga i primjenom načela uzajamnosti. Također, neprihvatljivo je da manjina svoje „posebne interese“ stavlja iznad interesa većine. Budući da to nerijetko izaziva suvišne napetosti u odnosima između Hrvatske i Srbije, a ne pomaže ni suživotu različitih nacionalnih i kulturnih zajednica u Hrvatskoj, BLOK zahtijeva preispitivanje postojećega ustavnog i zakonskog rješenja kojim je srpskoj manjini bez valjana razloga i u neskladu s europskim standardima zajamčena posebna politička zastupljenost u zakonodavnim i izvršnim tijelima.
4. Borba za prirodno i povijesno pravo hrvatskog naroda na vlastitu neovisnu i suverenu državu kao jamca slobode i prava svakog pojedinca i svake skupine, vrijednost je i mjerilo po kojima BLOK ocjenjuje političko djelovanje pojedinaca, skupina, stranaka i pokreta u prošlosti i u sadašnjosti, a time će se ravnati i u budućnosti. U skladu s tim se BLOK s ponosom sjeća i prihvaća svako nastojanje za uspostavu, obranu i učvršćenje neovisne hrvatske države, otklanjajući svaku mogućnost bilo kakvoga državnopravnog okvira koji krnji njezinu suverenost, ali istodobno odbijajući svaku zlouporabu tih uzvišenih vrijednosti, njihovo ostvarenje zločinom ili njihovo podređivanje nedemokratskim ideologijama ili sustavima, kako onima koje su doživjele povijesni poraz, tako i onima koje se u raznim oblicima i pod raznim nazivima nude modernom čovjeku.
5. Smatrajući da je dugotrajna borba hrvatskog naroda za slobodu i državnu neovisnost okrunjena pobjedonosnim Domovinskim ratom, BLOK zastupa stajalište da su uspostava demokratske hrvatske države 1991. i Domovinski rat međaši u novijoj hrvatskoj povijesti, pa na Domovinskom ratu i njegovim vrijednostima te na njihovoj kohezivnoj snazi žele graditi budućnost. Odajući priznanje i počast hrvatskim braniteljima i uopće utemeljiteljima suvremene hrvatske države na čelu s dr. Franjom Tuđmanom, BLOK otklanja sve simbole i pojave koji se pozivaju ili proizlaze iz povijesnih događaja što i

- danas izazivaju i produbljuju suvišne društvene i nacionalne podjele te zloupotrebljavaju i troše slobodne i stvaralačke snage mladih naraštaja.
6. Posebno odlučno i bezuvjetno BLOK otklanja sve simbole i pojave koji teže rehabilitiranju, obnovi i snaženju jugoslovenstva u ma kojem obliku. Ako je kod dijela hrvatske inteligencije svojedobno i nastalo kao romantična iluzija bez uporišta u povijesti i u stvarnosti odnosno u osjećajima puka, jugoslovenstvo je svoje ozbiljenje imalo u nejednakosti, nasiljima, zločinima i krvoprolićima još prije Prvoga svjetskog rata. Od stvaranja jugoslovenske države 1918. godine do uspostave demokratske hrvatske države i hrvatske pobjede u Domovinskom ratu ono se je jasno, neupitno i beziznimno potvrdilo kao nasilna, nedemokratska i protuhrvatska ideologija, pa zato zaslužuje apsolutnu osudu.
  7. Imajući na umu da su fašizam i nacionalsocijalizam u Drugome svjetskom ratu doživjeli opravdani vojno-politički i zasluženi neopozivi povijesni slom, BLOK odlučno i bezuvjetno otklanja i sve one simbole i pojave koji, s jugoslovenskim motivima i jugoslovenskom podlogom ili bez njih, nastoje rehabilitirati i osnažiti komunističku ideologiju te relativizirati njezine zločine kako u hrvatskim zemljama, tako i diljem svijeta. Od prvih svojih proplamsaja do danas marksističko-lenjinistička ideologija se je svagdje u svijetu pokazala kao nositeljica totalitarnih, zločinačkih koncepcija koje bez iznimke prate masovni pokolji, raseljavanje cijelih naroda, uništenje građanskog društva i dokidanje privatnog vlasništva te zatiranje građanskih i političkih sloboda odnosno ljudskih prava. Njezin je beziznimni plod nepregledni broj diskriminiranih, politički progonjenih i zatvaranih ljudi te glad, neimaština i opće kulturno i gospodarsko nazadovanje ljudskog društva.
  8. U skladu s time BLOK smatra kako je suočavanje s totalitarnom prošlošću jugoslovenskoga komunizma bitna pretpostavka ozdravljenja i napretka hrvatskog naroda i hrvatske države. Hrvatska povijesno i civilizacijski pripada Zapadu, a jugoslovenski je komunizam, koji je imao sve odlike marksističko-lenjinističkoga „realnog socijalizma”, u Hrvatskoj pored svega trajno značio i negaciju hrvatske državnosti te amputiranje hrvatskih zemalja iz njihova prirodnoga i povijesnoga europskog ambijenta.
  9. Zahtjev BLOKA za suočavanjem hrvatske države i hrvatskog društva s totalitarnom prošlošću jugoslovenskoga komunizma ne znači zazivanje represije niti zabranu privatnoga, demokratskom društvu imanentnog prava na drugačije sjećanje, drugačije sentimente i drugačije interpretacije. Sloboda je uvijek sloboda za drugoga i drugačijega. No, zahtjev BLOKA znači zahtjev za uklanjanjem totalitarnih i protuhrvatskih simbola iz javnog prostora, jer slobodno i demokratsko društvo ne smije slaviti totalitarnu diktaturu, a hrvatska država ne može veličati simbole i pokrete koji su bili njezina negacija. Ujedno taj zahtjev znači potpuni, slobodni i neograničeni pristup svemu arhivskom gradivu nastalu u razdoblju prije 30. svibnja 1990. godine: ono što je u komunističkoj Jugoslaviji predstavljalo tajnu, bilo je u funkciji očuvanja jugoslovenske države i komunističkog režima, pa samim time ne može predstavljati tajnu u demokratskoj Hrvatskoj koja je već svojim postankom negacija i Jugoslavije i komunizma.
  10. Zalažući se za suočavanje hrvatske države i hrvatskog društva s totalitarnom prošlošću jugoslovenskoga komunizma, BLOK ističe kako je u većini europskih država oslobođenih totalitarne komunističke diktature sličan proces uključivao i ograničenja pri zapošljavanju protagonista te diktature u pojedinim strukama i službama. To je izraz ne samo društvene pravednosti, nego i svijesti da korupcija i slične bolesne pojave u društvu nisu fenomeni demokratske tranzicije nego ostatci protuzapadnih i protudemokratskih naslaga prisutnih u postkomunističkome društvu. U Hrvatskoj se takav oblik suočavanja s prošlošću nije dogodilo. U Hrvatskoj i danas na sveučilišnim katedrama mlade naraštaje školuju ljudi koji su javno prokazani kao jugoslovenski komunistički batinaši; kulturnim i društvenim prostorom dominiraju dojučerašnji slavitelji Josipa Broza, Vladimira Iljiča Lenjina i „bratstva i jedinstva“, koji su građansko društvo i demokraciju proglašavali

svojim smrtnim neprijateljem i tako se odnosili prema njima. Povijesna je ironija da se oni danas pokušavaju predstavljati kao prvoborci slobode i demokracije, iako je jasno da oni svojom nostalgijom za Jugoslavijom ili svojim eurocentrizmom samo pokušavaju prikriti svoje nemirenje s hrvatskom slobodom i državnošću.

11. Jednako je i u gospodarskom životu: ne zahvaljujući svojim sposobnostima i svom radu, nego zahvaljujući utjecaju akumuliranom u doba totalitarne diktature i nerijetko kriminalnim spregama, hrvatskim gospodarstvom dominiraju donedavni protagonisti „dogovorne ekonomije“, provoditelji najprije nasilne sekvestracije, konfiskacije i nacionalizacije „imovine narodnih neprijatelja“, potom apostoli borbe protiv „kulaka“ i propovjednici brutalne kolektivizacije, a onda nekritični promicatelji „nevlasničke koncepcije društvenog vlasništva“, „zakona o udruženom radu“ i komunističkoga korporativizma uobličena u „samoupravne interesne zajednice“. U nizu slučajeva postoje i dokazi da su tobožnji gospodarski uspjesi nemalog dijela sadašnje hrvatske samozvane poslovne elite utemeljeni u neposrednoj, posve izravnoj sprezi sa zločinačkim djelovanjem jugoslavenskih obavještajnih službi i njihovom represijom nad hrvatskim rodoljubima i uopće pristašama slobode i demokracije. Osim što traži da se te činjenice ne prešućuju u obrazovnome i u školskom sustavu, BLOK zahtijeva i da se na zakonit način i u skladu s europskim civilizacijskim normama preispita način nastanka pojedinih tako nastalih poslovno-financijskih imperija.
12. To je nužna pretpostavka ozdravljenja hrvatskog društva i preduvjet sustavnoga i korjenitog reformiranja hrvatskoga političkoga, gospodarskog i kulturnog života, utemeljenog na etičkim vrijednostima koje izviru iz hrvatske narodne predaje i koje su sukladne europskim standardima poslovanja i življenja. Iako je u gospodarskom i trgovinskom smislu otvorena svima na načelima ravnopravnosti i transparentnosti, Hrvatska i u političkome i u gospodarskome i u kulturnome i u obrambenom smislu treba zastupati prozapadni smjer, otklanjajući „region“ i „Zapadni Balkan“ kako u pojmovnome, tako i u sadržajnom smislu: nema ni jednoga povijesnoga, geopolitičkoga ili kojega drugog razloga da Hrvatska promiče posebne odnose s Republikom Srbijom ili da sudjeluje u bilo kakvim kombinacijama koje na bilo koji način teže obnovi nekadašnjega jugoslavenskoga gospodarskog ili kulturno-političkog prostora.
13. To očuvanje neovisnosti i uklanjanje jugoslavenskih komunističkih i nekomunističkih naslaga također su nužna pretpostavka demografske obnove Hrvatske, ali i jedan od uvjeta za povratak što većeg broja pripadnika hrvatskog iseljništva u domovinu. U tu svrhu je potrebno izraditi čitav sustav mjera koji nije moguće oblikovati bez otvorenih, širokogrudnih i nestranačkih konzultacija s intelektualnim potencijalima hrvatskog iseljništva. Sva sociološka istraživanja pokazuju da su nepravda hrvatskoga gospodarsko-političkog poretka i bahatost naizgled novih, a u biti većinom zapravo starih jugoslavenskih komunističkih elita među glavnim razlozima iseljavanja mladih i pustošenja širokih dijelova Hrvatske. Zato bez suočavanja s tim pojavama nije realno očekivati povratak hrvatskog iseljništva niti je moguće spriječiti daljnji odljev mladoga i naobraženog dijela hrvatskog pučanstva.
14. Iako zagovaraju odvojenost crkve odnosno vjerskih zajednica od države, te se protive miješanju vjerskih zajednica u stranačku politiku, istodobno BLOK otklanja sve aspekte nasilne sekularizacije i osuđuju politike koje svoj utjecaj grade na širenju omraze prema crkvi i religiji općenito. To uključuje i osudu ideologija koje promiču obezvrjeđivanje obitelji. Odričući se i ovdje svih nedemokratskih metoda te zagovarajući i na tom području načelo slobode, BLOK smatra da život počinje začecem i prestaje prirodnom smrću, pa će zagovarati pravo nerođenih na život te prvorazrednu ulogu roditelja i obitelji u odgoju i izobrazbi djece. To su vrijednosti koje je potrebno isticati pred nametanjem suprotnih ideologija i životnih stilova, kao i pred agresivnim pokušajima da se tim ideologijama podvrgnu zdravstveni, spolni i građanski odgoj, a s njima i kurikularna

- reforma. I u odnosu na to, kao i u odnosu na druga svjetonazorska pitanja, BLOK zagovara širu primjenu referenduma kao demokratskog načina odlučivanja i participacije građana u vlasti. Kao što se nijedan poseban interes ne smije poistovjećivati s nacionalnim, tako ne može biti nijedne vlasti iznad naroda niti izvan naroda.
15. Zato BLOK želi unijeti promjene i u demografsku politiku. Potpora obitelji i mjere demografske politike dobit će status strateških politika i mjera u planskim dokumentima, postupcima odlučivanja i organizacijsko-tehničkim okvirima djelovanja. U tom će smislu i svaka stavka državnog proračuna biti razmatrana i procjenjivana također u kontekstu potrebe revitalizacije hrvatskoga sela i usporedne potpore gradskom stanovništvu. To znači promjenu gospodarske i poljoprivredne politike, te sustav demografskih mjera kao što su: povećanje broja vrtića i odgajatelja, poboljšavanje uvjeta u kojima djeluju odgajatelji u dječjim vrtićima, kao i osiguranje potpore zapošljavanju mladih i obitelji s većim brojem djece. U tom se smislu planira unaprijediti i neka od prava koja postoje u pojedinim jedinicama lokalne samouprave, poput besplatnih udžbenika, pomoći za opremu novorođenog djeteta, plaćenog statusa roditelja odgajatelja te komunalnih i drugih olakšica za brojnije obitelji. Jasno je da u mjere demografske politike ulazi i širenje sustava pomoći građanima treće dobi, koje je ujedno izraz ne samo humanosti, nego i zahvalnosti društva za trud koji je taj naraštaj uložio u izgradnju hrvatskog društva i države: pravo na zaštitu vlastitog dostojanstva ima samo onaj tko poštuje dostojanstvo drugoga, napose onoga koji je slabiji i nemoćniji.
  16. Gospodarski rast i razvitak nužne su pretpostavke demografske obnove i prosperiteta hrvatske države. One su povezane i s nužnošću reformiranja trome, neracionalne, a u nerijetkim slučajevima i korumpirane uprave. Njezina decentralizacija i prenošenje više ovlasti na županije, gradove i općine, kao i ukidanje odnosno spajanje općina koje su financijski teret i ne predstavljaju održivu i samostalnu gospodarsku cjelinu, neizbježan su korak prema racionalnoj, djelotvornoj i transparentnoj upravi. BLOK zagovara društvenu solidarnost i visok stupanj socijalnih prava, uz uspostavu ravnoteže između socijalne i financijski stabilne države. To znači izbjegavanje prekomjernoga i nepovoljnog zaduživanja da se osigura visok stupanj socijalnih prava koji hrvatsko društvo sebi još ne može priuštiti, ali i usporedno blago porezno rasterećenje, pojednostavljenje poreznog sustava i postizanje veće pravne sigurnosti na tom području. Sve bi to značilo porast ekonomskih sloboda, olakšanje poslovanja, povećanje investicija i zaposlenosti, uz usporedno smanjenje birokracije koja koči poslovanje, sveprisutne korupcije te vrlo čestog nerada i neefikasnosti u javnom sektoru. Drugim riječima, BLOK zagovara i svojevrsnu gospodarsku lustraciju te nužnost smanjivanja parafiskalnih nameta i uopće birokratskih prepreka poduzetnicima. Ujedno najavljuju kako će se hrabro suočiti s brojnim besplodnim i suvišnim korisnicima državnog proračuna koji stvaraju troškove čijim bi se rezanjem u znatnoj mjeri pokrili troškovi ukidanja spomenutih nameta.
  17. Gospodarski rast znači obnovu i jačanje industrijske proizvodnje te sustavno poticanje investicija u proizvodne i prerađivačke pogone, uz bezuvjetno poštovanje najviših ekoloških standarda. Usporedno s time je nužno žurno preispitivanje dosadašnjeg modela osnivanja i djelovanja gospodarskih zona. Neke od njih osnovane su bez ikakvih konzultacija s investitorima i njihovim stvarnim potrebama, pa su uslijed toga ostale u većini još uvijek nedovoljno iskorištene. Štoviše, neke od njih nemaju ni minimalne uvjete za svoju temeljnu namjenu: jednostavno i brzo ostvarenje poduzetničke ideje, pokretanje proizvodnog procesa, rast i razvitak. Država i jedinice lokalne samouprave trebaju u najkraćem roku otkloniti te nedostatke i izgraditi sustav koji je otvoren, transparentan i doista poticajan. To uključuje konzultiranje poduzetnika kao partnera pri donošenju promišljenih i dugoročnih programa financijske potpore, programa potpore u vođenju rasta, razvoja i restrukturiranja poduzeća te u razvitku novih, inovativnih

- proizvoda i tehnologije, programa razvitka akademskog poduzetništva i transfera tehnologije iz znanosti u gospodarstvo, kao i programa marketinške i prodajne potpore hrvatskih diplomatsko-konzularnih predstavništava u osvajanju inozemnih tržišta. U tom su nezaobilazni programi infrastrukturne potpore, od poduzetničkih centara, inkubatora, tehnoloških parkova i poduzetničkih zona do programa pripreme projekata i financiranje iz fondova Europske unije za razvitak poduzetništva temeljenog na znanju i sposobnostima.
18. BLOK želi na nove temelje postaviti i strategiju razvitka elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske. Vrijedeća Strategija, koja uključuje i razvitak elektroenergetskog sustava, usvojena je 2009. godine. Međutim, nikad nije usvojen odgovarajući provedbeni dokument, pa se danas može kazati kako je ona neprovediva i uvelike bespredmetna. Između ostaloga, prognoza porasta potrošnje električne energije u potpunosti je promašena zbog nastupa gospodarske krize, ali i zbog sve veće primjene mjera energetske učinkovitosti. Umjesto planiranoga značajnog porasta potrošnje električne energije dogodila se stagnacija potrošnje, a mnogi planirani proizvodni objekti pokazali su se u ovom trenutku nerealnima. Najavljena je izrada i usvajanje nove Strategije, ali se još ne zna kad će započeti rad na tom dokumentu. U ovom trenutku moguće je dati određene planske parametre temeljem aktualnih desetogodišnjih planova razvitka prijenosne/distribucijske mreže, u razdoblju 2017.-2026., koje za BLOK, skupa s nacionalnim vlasništvom nad Hrvatskom elektroprivredom d.d., predstavljaju temeljno polazište.
  19. U pogledu proizvodnje električne energije, Hrvatska elektroprivreda d.d. (HEP d.d.) planirala je izgradnju KKE Osijek snage 446 MW i TE Plomin C snage 530 MW. U ovom trenutku ti projekti nisu realni. Također se planira revitalizacija HE Senj i HE Varaždin s povećanjem instalirane snage na ukupno 350 MW. Međutim, nije napravljena odgovarajuća dokumentacija pri čemu za HE Senj nije ni definirano optimalno tehničko-ekonomsko rješenje. Nadalje, HEP d. d. planira izgradnju novog bloka u EL-TO snage 140 MW te HE Kosinj snage 52 MW. Izgradnja HE Ombla snage 68 MW u ovom trenutku nije realna. Društvo CRODUX d.o.o. planira izgradnju KKE Sl. Brod snage 575 MW. Predviđena je dekomisija ekološki nepodobnih blokova u TE: Sisak A, Plomin A, EL-TO (A, H, J), Jertovec, Osijek ukupne snage 478 MW. U razdoblju 2017.-2019. očekuje se priključenje 6 VE (vjetroelektrana), ukupne nazivne snage 308 MW. Nadalje, postoje planovi investitora za priključenjem daljnjih 26 VE, ukupne snage 1462 MW. Te elektrane nisu od HOPS-a pribavile ugovore o priključenju. S obzirom na regulacijske mogućnosti hrvatskoga elektroenergetskog sustava, smatramo da je navedeni plan nerealan. Osim svega navedenog, različiti subjekti su iskazali interes za izgradnjom 15 klasičnih elektrana ukupne snage 4500 MW. Za te objekte nisu izrađeni (usvojeni) PAMP-ovi. Radi se o sljedećim elektranama: TE Belišće (150 MW), HE Podsused (43 MW), SE Hrvace (10 MW), HE Dubrovnik 2 (304 MW), HE Senj 2 (360 MW), TE Rijeka (500 MW), TE Ploče (800 MW), RHE Korita (600 MW), HE Prečko (42 MW), VHS Osijek (64 MW), RHE Vrdovo (540 MW), KKPTE Peruća (450 MW), Spalionica PTOO (28 MW), CCGT Miklavlje (100 MW), RHE Široka Draga (500 MW). O realnosti pojedinih projekata teško je donijeti pouzdan sud, ali je jasno da problem zahtijeva novi, stručan i depolitiziran pristup, lišen i koruptivnih interesa.
  20. U svezi s prijenosom električne energije, glavnina ulaganja u ovu djelatnost odnosi se na revitalizaciju/rekonstrukciju postojećih TS i vodova, te modernizaciju sustava. Novi vodovi za priključenje najavljenih elektrana, ali i kupaca na mreži VN gradit će se iz naknade za njihovo priključenje. Ovisno o pojavi novih elektrana na području Dalmacije gradit će se novi 400 kV prsten na tom području što uključuje potrebu za hitnim početkom pripreme izgradnje novog 400 kV postrojenja na širem području Sinja/Imotskog.

21. Što se distribucije električne energije tiče, glavnima ulaganja u ovu djelatnost ima se odnositi na revitalizaciju/rekonstrukciju postojećih TS i vodova, te modernizaciju sustava. Novi vodovi za priključenje najavljenih elektrana, ali i kupaca na mreži VN gradit će se iz naknade za priključenje. Znatan dio tih ulaganja rezultirat će postupnom zamjenom napona 10 kV naponom 20 kV, te zamjenom transformacije 35/10 kV transformacijom 110/10(20) kV. Osim toga, započet će se primjenom rješenja tzv. naprednih mreža („smartgrid“). To se odnosi na primjenu naprednih brojila („smartmeter“), automatizacije po dubini 10(20) kV mreža itd.
22. Poljoprivreda je ključan čimbenik u ravnomjernom razvitku narodnoga gospodarstva, ostvarenju prehrambene samodostatnosti, obrani zdravog okoliša te osiguranju društvene pa i obrambene nazočnosti na cijelome državnom teritoriju. Način na koji se do sada upravljalo hrvatskom poljoprivredom nije ispunio nijednu od tih višestrukih i strateški prevažnih zadaća. Naprotiv, robujući doktrinarnim predodžbama prethodnoga društvenog sustava, država je glavninu svojih potpora i pogodovanja usmjerila u skupe velike projekte pojedinih političkih i inih miljenika, zapuštajući brigu o ruralnom prostoru i o onima koji tamo žive i predano rade. Mala i srednje velika obiteljska gospodarstva, na kojima se temelje poljoprivrede razvijenih europskih zemalja, ostala su u Hrvatskoj uskraćena ne samo za razvojna sredstva nego i za brigu za selo uopće. Rezultat je zastrašujuća depopulacija sela, drač i šikara na plodnome tlu, zemlja bez stoke uvoz gotovo polovice potrebne hrane, što godišnje smanjuje rast BDP-a za 3%.
23. Život u ruralnome prostoru mora se zato zasnivati na novim temeljima poznatima iz zapadne Europe. To znači nužno obnavljanje rasta konkurentnih obiteljskih gospodarstava koja mogu prehraniti narod i postati sirovinskom bazom prehrambene industrije koja sada preživljava na uvozu. U prethodna dva kruga parlamentarnih izbora vladajuće su političke stranke to izričito obećale, ali su ta obećanja nakon preuzimanja vlasti praktički potpuno zaboravile. Najeklatantniji primjer takvoga iznevjerenog obećanja biračima je preobrazba jedine preostale veće državne banke (Hrvatske poštanske banke) u jaku komercijalnu banku s posebnim usmjerenjem na poljoprivredu. A sada se iz Ministarstva poljoprivrede osim toga predlaže da se zakonski zabrani razdvajanje onih velikih imanja koja su u komunizmu na razne načine oteta vlasnicima da bi se na njima oformili kombinati i preko njih opustošilo selo odnosno kontrolirali njegovi ostatci. Time se je imala provesti komunistička revolucija po formuli „industrializacija i elektrifikacija jednako komunizam“, a više od četvrt stoljeća nakon oslobođenja i stvaranja države, poljoprivredna politika nastavlja, dakle, faktično slijediti isti model u dva za poljoprivredu najvažnija pitanja – raspodjeli zemlje i financijama.
24. Treba napustiti sustav tzv. poticaja i koncesija koji je zapravo nedostupan poljoprivrednicima, a nerijetko je namijenjen faktičnom pretvaranju državnoga poljoprivrednog zemljišta u privatno, odnosno u vlasništvo uskoga kruga pojedinaca i skupina koje se ne bave poljoprivredom nego špekulacijom nekretninama. Promjene u dosadašnjem modelu prividnog poticanja poljoprivredne proizvodnje nužno će se odraziti i ne prerađivačku industriju i na turizam kao jednu od ponajvažnijih hrvatskih gospodarskih grana. Agroturizam i zdravstveni turizam su neki od oblika produljenja turističke sezone. Za to su nužne ne samo promjene u mentalitetu, nego i stvaranje upravno-političkoga i zakonodavnog okvira koji će doista poticati zdravstveni turizam i stimulirati obiteljska poljoprivredna gospodarstva na širenje svoje djelatnosti na turizam. To znači ostanak mladih na selu, brojnije obitelji i ravnomjerniju napućenost Hrvatske, uz istodobno smanjenje pritiska na gospodarski iscrpljene i infrastrukturno zapuštene veće gradove, što znači da je posrijedi jedna od bitnih mjera kako demografske, tako i gospodarske politike.
25. Usporedno s time treba poticati obnovu i jačanje tradicionalnih obrta koji su u hrvatskim gradovima ustuknuli pred poplavom jeftinih i nekvalitetnih uvoznih proizvoda koji na

- hrvatsko tržište često dolaze bez ikakva nadzora njihove zdravstvene i tehničke ispravnosti. Za to je potrebna izrada zakonodavnih rješenja i njihova dosljedna provedba. Smišljena porezna i komunalna politika koja uključuje i sankcije za nemar i nebrigu, potaknula bi gradske uprave da u kratkom roku naprave popise i analizu stanja poslovnih prostora u vlasništvu gradova te ih stave u funkciju tako da se potakne obnova obrta i samozapošljavanje. Time bi se i na kulturnome i na turističkom planu postigli pozitivni učinci: opustjele i zapuštene stare jezgre niza hrvatskih gradova, koje su uzimale pred novoizgrađenim dehumaniziranim i dehumanizirajućim trgovačkim centrima izgrađenima na periferiji, imaju ponovno postati žarištima obrta i turističke ponude te društvenim i kulturnim susrećima.
26. Pritom je jasno da nove investicije i gospodarski procvat nisu mogući bez depolitizacije i debirokratizacije državne uprave te dosljedne borbe protiv korupcije i kriminala u svim porama hrvatskog društva. To zahtijeva i intervencije u postojećemu pravosudnom sustavu i s njim neposredno povezanom dijelu uprave. Sve tzv. reforme pravosuđa provedene u Hrvatskoj zapravo su promašene i svojim su prividnim rješenjima gurnule hrvatsko pravosuđe u bezdan novih problema. Kazneno zakonodavstvo mijenja se tempom koji sustiže zapanjujuće mijene i usloznavanje Ovršnog zakona i s njim povezanih podzakonskih akata te teško narušava pravnu sigurnost i stabilnost sustava. Nepravdani i nelogični porezni propisi te zakonska rješenja koja se odnose na stečaj i predstečaj pogoduju klimi neodgovornosti, kulturi neplaćanja te kriminalu i korupciji. Političko kadrovanje u Ustavnome sudu i redovitom sudstvu te naglašena politizacija državnoodvjetničkog sustava potkapaju ostatke ostataka povjerenja građana u hrvatsko pravosuđe. Ukidanje prvostupanjskih sudova i njihovo pretvaranje u stalne sudske službe zapravo povećava troškove pravosuđa, a negativno djeluje i na nacionalno-političkome, napose na demografskom planu, jer manjim gradovima oduzima sudove kao attribute koje su ih činile privlačnim središtima za živote mladih obitelji. Čitav taj sustav zahtijeva temeljitu analizu i reformu tobožnjih reformi, s ciljem zaustavljanja zakonodavnog stampeda, depolitizacije pravosuđa, obračuna s korupcijom i u tome dijelu nacionalnog života te s težnjom da se poveća pravna sigurnost i zakonitost, a time i sloboda i sigurnost građana.
27. Na kulturnome planu BLOK kani promicati vrijednosti i kriterije koje starčevićanska misao promiče stoljeće i pol: samobitnost hrvatske kulture, ali i njezinu otvorenost i slobodu kulturnog stvaralaštva. Zahvaljujući tomu, uz nju su desetljećima pristajala najveća imena hrvatske kulture i umjetnosti, a istodobno je bila i zaštitnik tradicije i nositelj modernizacije. U Hrvatskoj je danas institucionalna, ali jednako tako i izvaninstitucionalna kulturna produkcija iznimno bogata, sadržajna i raznolika, a ustanove iz područja kulture i umjetnosti su brojne, imaju dugu i uspješnu tradiciju te bitno utječu na društvo kao nezaobilazan aspekt kvalitetnoga života pojedinca, pridonoseći ekonomskom razvoju i prosperitetu općenito. Kultura čini život ljepšim i boljim te pridonosi razvoju društva općenito, a spoznaja o vrijednosti kreativnog stvaralaštva kao pokretača gospodarskog rasta danas je bitno promijenila suvremene europske koncepte kulturnih strategija.
28. Utemeljena na viziji društva slobodnog razvoja kulturnog i umjetničkog stvaralaštva te očuvanja i razvitka hrvatskoga kulturnog i nacionalnog identiteta, nova kulturna politika stoga podrazumijeva osmišljavanje novoga koncepta kulturne strategije, ciljeva i načina njezina ostvarivanja. Područje kulture ne čine samo raznolike djelatnosti kao što su arhivska, knjižnična, muzejsko-galerijska, restauratorska, kazališna, glazbeno-scenska, glazbena i druge, nego i brojni i raznovrsni oblici kulturnog i umjetničkog stvaralaštva pojedinaca i skupina, kao i djelatnosti kulturnih i kreativnih industrija.
29. Kulturna politika mora sustavno započeti raditi na osnaživanju hrvatskoga kulturnog identiteta i samobitnosti, a svi raznovrsni aspekti kulture moraju se sagledavati kao

- poluge razvitka unutar širega društvenog, gospodarskog i znanstvenog konteksta života naše države, utemeljujući se na sljedećim Općim strateškim ciljevima: poticanje razvoja različitih kulturnih djelatnosti i umjetničkoga stvaralaštva; zaštita, očuvanje i ulaganje u održivi razvoj kulturne baštine; poticanje sudjelovanja građana u kulturnom životu; osnaživanje kulturnih ustanova kao poligona razvoja suvremenog umjetničkog stvaralaštva; poticanje novih programskih inicijativa i osnaživanje programskih kapaciteta izvaninstitucionalne kulture; stvaranje uvjeta za razvoj kulturnih i kreativnih industrija; stvaranje uvjeta za inovativno poduzetništvo u kulturi; osnaživanje međunarodne prepoznatljivosti; poticanje razvoja kulturnog turizma; poticanje programa suradnje kulture s obrazovnim ustanovama; poticanje razvoja programa kulturnog i umjetničkog obrazovanja.
30. Kako Hrvatska ima iznimno bogatu kulturnu, sakralnu i urbanu baštinu, prijeko je potrebno zasebno pristupiti i izradi cjelovite Strategije zaštite i očuvanja kulturnih dobara te Akcijskoga plana koji će propisati način provedbe te Strategije. Glavni ciljevi tih dokumenata će biti: korištenje kulturne baštine kao razvojnog resursa u skladu sa smjernicama razvoja kulture i zaštite kulturne baštine, ali i gospodarskog razvoja uopće: osigurati pouzdan institucionalni i programski temelj koji jamči uvjete za identificiranje, pripremu i kandidiranje projekata za sredstva državnih institucija Republike Hrvatske, fondova EU-a i međunarodnih institucija te drugih izvora financiranja; razviti i osnažiti vještine stručnjaka i nositelja razvoja za uspješno pripremanje i upravljanje projektima održivoga korištenja kulturne baštine; ojačati sudjelovanje javnosti i informirati stručnu i širu javnost o važnosti kulturne baštine kao razvojnog potencijala i mogućnostima njezina gospodarskog korištenja u skladu s načelima i praksom održivog razvoja. Pored zaštite, očuvanja i promicanja tradicijske kulture i kulturne baštine, to znači i potporu inovativnoj i alternativnoj sceni te popularnoj kulturi, kao i subkulturi mladih.
  31. Usporedno s time, s obzirom na krizu gospodarskoga sustava koja je utjecala na urušavanje hrvatskoga nakladništva kao i dugogodišnju lošu kulturnu politiku posebice prema knjizi, u kulturnoj politici BLOKA podrazumijeva se i zasebno strateško rješavanje problema potpore knjizi i nakladništvu donošenjem Zakona o knjizi te nizom posebnih mjera kojima će se učinkovito regulirati zaštita i razvitak toga danas najugroženijeg područja kulture i umjetnosti.
  32. I u područje znanosti i izobrazbe BLOK želi unijeti promjene. Budućnost svakog djeteta je važna. Obrazovanje omogućava slobodu izbora zanimanja, slobodu da se bavimo onim što volimo, slobodu da iskoristavamo vlastite talente i slobodu da kvalitetno doprinosimo životu vlastite zajednice. Unatoč često ponavljanoj frazi kako Hrvatskoj ne nedostaje znanja i obrazovanih kadrova, rezultati svih relevantnih istraživanja razočaravajući su i uznemirujući. Problemi nastaju već na razini osnovnog školstva gdje se, npr. u prosjeku 32 učenika služe jednim računalom, u eri kada je informatička pismenost neupitna potreba. Nastavni program zbog pretrpanosti gradiva trećina učenika drži preteškim. Podatak da su 60% učenika osnovnih škola odličaši pokazuje potpuno srozavanje i nedostatak kriterija ocjenjivanja. Reforma školstva u Hrvatskoj mora započeti od sadržaja obrazovanja, a ne od organizacijskog okvira. Hrvatskoj je potrebno ulaganje u znanje budućih naraštaja, ali i žurno podizanje razine znanja i sposobnosti radno aktivnog stanovništva, kroz sustave prekvalifikacije i dodatnog usavršavanja. Visoka razina podučavanja temeljnih znanja i njegovanje talenata mogu nadoknaditi nedostatak sredstava za skupa istraživanja i omogućiti suradnju s međunarodnom zajednicom istraživača. Nadalje, znanje mora biti ravnomjerno raspoređeno po cijeloj Hrvatskoj, pa svaka strategija mora predviđati i razvoj regionalnih centara znanosti i obrazovanja.
  33. Pored potpore kurikularnoj reformi koju valja oblikovati i provesti bez političkih pritisaka i nametanja ideoloških sadržaja, BLOK se zalaže za reformu sveučilišta i znanstveno-obrazovnog sustava. Reforma treba krenuti od Sveučilišta u Zagrebu,

- najstarijega i najvećeg hrvatskog sveučilišta, a potom obuhvatiti i ostala. U postojećem sustavu sveučilišta su troma i razmrvljena, pojedini fakulteti djeluju kao zasebna sveučilišta, a u financijskome odnosno proračunskom smislu su potpuno neovisna. Korupcija nije zaobišla sveučilišta i znanost. Fakultetske uprave su rasklimane, nedjelotvorne, oportunističke i vrlo često instrumentalizirane na jasno prepoznatljivoj ideološkoj osnovi. Uporno i neinventivno se ustraje na potrošenim shemama poput Bolonjskog procesa koji je unazadio nastavu, ojačao negativnu selekciju nastavnog osoblja i nepovoljno djeluje na znanja i vještine mladog naraštaja. Zato će BLOK poticati otvaranje sveučilišta stručnoj i laičkoj javnosti te jačanje alternativnih odnosno konkurentskih visokih škola, fakulteta i sveučilišta s ciljem povećanja kompetitivnosti. Treba napustiti mentalitet podcjenjivanja važnosti humanističke naobrazbe s obezvrjeđivanjem hrvatske i svjetske književnosti, klasičnih i svjetskih jezika, filozofije i logike, umjetnosti i povijesti.
34. Znanje je samo po sebi cilj i intrinzična vrijednost, a načelo slobode ključno za svaki znanstveni ili filozofski proces. Zato i u obrazovnome i u znanstvenom sustavu treba njegovati duh slobode. Samo naobražena Hrvatska može biti uspješna. Naše je sveučilište još uvijek previše introvertirano, zaokupljeno samo sobom, ali politika mora stvarati prostor za kreativne i sposobne mlade ljude koji žele napredovati, a istodobno unaprijediti zajednicu u kojoj žive. Ulaganjem u znanje ulažemo u budućnost Hrvatske. Stoga je važno nastojati povećati izdvajanje iz proračuna za obrazovanje i znanost. Uz obrazovanje je povezan i sustav prekvalifikacije, čime se djelomično može ublažiti i problem nezaposlenosti i posljedice stvaranja fleksibilnijeg tržišta rada.
35. Potrebno je mijenjati postojeći status učitelja, nastavnika, profesora. Plaće u prosvjeti ne smiju zaostajati 20% za plaćama ostalih zaposlenih u javnom sektoru. Usporedno s time težit će se poboljšanju materijalnih i tehničkih uvjeta studiranja i školovanja uopće, uz pomoć stipendija kako materijalno ugroženim, tako i osobito nadarenim učenicima i studentima, te uz pomoć subvencioniranja udžbenika i nastavnih pomagala kao i izgradnje učeničkih i studentskih domova na najvišim europskim standardima, jer je potrebno stvoriti sponu između potreba u zapošljavanju i stipendiranja najboljih, ali i najpotrebitijih studenata. Studentima treba omogućiti nesmetan rad i stvaralaštvo – kulturno, znanstveno, poduzetničko.

U Zagrebu, 9. studenoga 2019.

---

dr. sc. Zlatko Hasanbegović, predsjednik